

FOA

Foundation for Organic Agriculture
Nadační fond pro ekologické zemědělství

Výroční zpráva

FOA – Nadačního fondu pro ekologické zemědělství

2001

FOA

Foundation for Organic Agriculture
Nadační fond pro ekologické zemědělství

Obsah

Základní údaje.....	2
Organizační struktura nadačního fondu.....	2
1. Správní rada.....	2
2. Dozorčí rada	3
3. Výkonný ředitel nadačního fondu	3
Hlavní projekty nadačního fondu v roce 2001.....	3
Projekt „Tvorba ekologické sítě a agrolesnická a kulturní a výchovná východiska trvale udržitelného rozvoje ostrova Socotra“	3
Projekt „Soil and water management in agricultural production in urban areas (SWAPUA)“.....	5
Projekt „Podpora ekologického zemědělství v zemích střední a východní Evropy“	6

FOA

Foundation for Organic Agriculture
Nadační fond pro ekologické zemědělství

Základní údaje

Nadační fond byl založen původně jako nadace v roce 1991 za účelem rozvoje a podpory ekologického zemědělství v České republice v nejširším slova smyslu a dne 26. března 1999 transformován v nadační fond.

Nadační fond se zejména zabývá touto činností:

- podporou výchovy, vzdělávání, výzkumu a vývoje v oblasti ekologického zemědělství a ochrany životního prostředí,
- podporou rozvoje výzkumných a poradenských center pro ekologické zemědělce,
- podporou propagace biopotravin a jejich odbytu,
- podporou dalších oblastí rozvoje venkova a občanské společnosti.

Sídlo nadačního fondu:

FOA – Nadační fond pro ekologické zemědělství, Kubátova 1/32, 102 00 Praha 10
(+420) 606 853 230 (Ing. Miroslava Morávková, ředitelka FOA)
(+420) 603 702 910 (Ing. Tomáš Zídek, zakladatel a předseda správní rady)
e-mail: foa@ecn.cz

Nadační fond FOA je členem Mezinárodní federace hnutí ekologických zemědělců „IFOAM“.

Organizační struktura nadačního fondu

1. Správní rada

Správní rada se schází min. jednou ročně a rozhoduje o zaměření nadačních aktivit. **Předsedou** správní rady a statutárním zástupcem FOA je **Ing. Tomáš Zídek**.

Členové správní rady nadačního fondu jsou:

- Ing. Tomáš Zídek – zakladatel a předseda správní rady FOA, náměstek ředitele Výzkumného ústavu zemědělské ekonomiky Praha,
- Ing. Martin Fanyš – ředitel oddělení ekologie Ministerstva zemědělství ČR,
- Ing. Ivan Landa- vedoucí oddělení ekologie Ministerstva zemědělství ČR,
- Vladimír Zídek – nezávislý poradce,
- Ing. Iva Dvorská – Kontrola ekologického zemědělství, o. p. s. Chrudim,
- Ing. Roman Rozsypal – poradce pro ekologické zemědělství.

FOA

Foundation for Organic Agriculture
Nadační fond pro ekologické zemědělství

2. Dozorčí rada

Předseda dozorčí rady provádí vnitřní audit finančních operací nadačního fondu. Předsedkyní dozorčí rady je **doc. Ing. Jiřina Jílková, CSc.** – ředitelka Institutu pro ekonomickou a ekologickou politiku při Fakultě národohospodářské Vysoké školy ekonomické v Praze.

Členové dozorčí rady:

- Alena Škeříková – Výzkumný ústav živočišné výroby Praha – Uhřetěves,
- Radka Pospíšilová – Pro-Bio Šumperk.

3. Výkonný ředitel nadačního fondu

Výkonný ředitel řídí nadační fond mezi zasedáními správní rady, připravuje nové projekty a získává finanční prostředky na programy doporučené správní radou. **Výkonnou ředitelkou** byla zvolena v roce 1999 **Ing. Miroslava Morávková**.

Hlavní projekty nadačního fondu v roce 2001

- **Projekt „Tvorba ekologické sítě a agrolesnická a kulturní a výchovná východiska trvale udržitelného rozvoje ostrova Socotra“**

Projekt realizovaný v rámci bilaterální zahraniční rozvojové pomoci je financován ze státního rozpočtu (Ministerstvo zemědělství ČR). Objem finančních prostředků činí 1,9 mil. Kč. **Hlavním cílem projektu je stanovení zásad trvale udržitelného rozvoje ostrova Socotra v Jemenské republice.** Jemenská republika je v současné době jednou z nejzaostalejších zemí světa z hlediska ročního HDP/osobu a je v souladu s koncepcí zahraniční rozvojové pomoci ČR a z teritoriálního hlediska prioritní zemí, které je zahraniční rozvojová pomoc poskytována. Projekt koresponduje s národními aktivitami ochrany a rozvoje ostrova Socotra a řeší svými aktivitami část rozvojových záměrů vlády Jemenské republiky na ostrově. Jemenská vláda již v roce 1997 rozhodla o rozvojových prioritách pro souostroví Socotra Archipelago.

I. etapa projektu byla zahájena v roce 1999 a v letošním roce (2001) byla úspěšně zakončena. Projekt byl jednoznačně zaměřen na zlepšení přírodního prostředí ostrova, na zachování významných druhů organismů a společenstev a na podporu trvale udržitelného využívání krajiny. Pro Jemen je přínosem poskytnutí českého know-how s realizací některých návrhů v oblasti ochrany přírody, ekologie a zlepšení životního prostředí jako cílového stavu na konci projektu. Realizační výstupy jsou detailně popsány v závěrečné zprávě, která obsahuje i kvantifikovatelné detaily a shrnuje koncepci a výsledky tvorby ekologické sítě a přehled agrolesnických aktivit.

FOA

Foundation for Organic Agriculture
Nadační fond pro ekologické zemědělství

Realizace projektu má dvě základní části. Část agrolesnickou a část ekologickou a ekoturismus. Při realizaci projektu se v roce 2001 pokračovalo v těchto aktivitách:

- 1) tvorba ekologické sítě,
- 2) návrh a řešení agrolesnických otázek,
- 3) návrh a pomoc při zakládání Environmental Education Center (EEC) v Hadibo.

Prislíbenou pomoc při řešení zásobování Hadibo pitnou vodou v roce 2001 jsme odvolali pro nedostatek finančních prostředků.

Ve své agrolesnické části se projekt zabývá pilotními modely hospodaření s lokálními zdroji, a tak přispívá k rozvoji hospodářské soběstačnosti. **Dlouhodobým cílem** při implementaci agrolesnických hospodářských principů je zlepšení životních podmínek a pozitivní ovlivnění vztahu domorodých obyvatel k životnímu **prostředí**, učít domorodce v lokálních podmínkách obnovovat dřeviny jako součást pastorálního agrolesnictví. **Hlavním cílem** je projektu je naučit místní obyvatele respektovat a chránit životní prostředí.

Počátkem trvale udržitelného využívání prostředí je **podpora zakládání domácích rodinných zahrad** s využitím autochtonních dřevin, které domorodcům poskytují užitek (ovoce, dřevo, krmivo pro dobytek). Tyto zahrady jsou často kombinací jednoletých a víceletých druhů rostlin, pěstovány jsou i užitečné divoké druhy. Na základě šetření o stavu půdních podmínek a dostupnosti vodních zdrojů byly vytipovány lokality a lidské kapacity, vhodné pro realizaci příprav na produkci sadebního materiálu multifunkčních autochtonních druhů. Důležité bylo též zajistit distribuci výpěstků mezi domorodé komunity. S majiteli půdy byly uzavřeny smluvní dohody o práci. V rámci řešení agrolesnických otázek byla v tomto roce připravena publikace „Jak a proč sázet stromy“ a dokončen návrh managementu a agrolesnických opatření pro ostrov Socotra. Dále se pokračovalo v produkci pěstebního materiálu – sazenic vytipovaných dřevin a sledování přirozeného zmlazování vegetace na zkušebních plochách (program „Home Garden“).

Biocentrum Firmihin

Pro studium vývoje vegetace bez vlivu pastvy (realizace obrany proti spásání) byla založena výzkumná plocha Firmihin. Bylo zde vysazeno několik semenáčků dračinců a je sledována jejich schopnost přežití v extrémních podmínkách.

Tvorba ekologické sítě

Pro pomoc při zřizování EEC na Socotře se pracovalo na přípravě ideového scénáře připravované přírodovědné ekologické expozice. Terénní práce na ostrově spočívaly v pokračování průzkumu přírodních podmínek a poměrů na Socotře, v doplňování dat a materiálu pro ekologickou síť a expozici EEC.

FOA

Foundation for Organic Agriculture
Nadační fond pro ekologické zemědělství

Faunistické zmapování současného stavu hlavních biotopů

Informace o živočišné složce společenstev hrají při tvorbě územních systémů ekologické stability krajiny nezastupitelnou roli. Účelem pobytů na ostrově byla snaha shromáždit co nejvíce zoologických poznatků s cílem pomocí živočichů a jejich společenstev zhodnotit kvalitu jednotlivých typů prostředí. Největší pozornost byla věnována ptákům, protože jejich populace a společenstva jsou vhodnými bioindikátory stavu prostředí. Nejcennějším výstupem bylo shromáždění unikátních kvalitativních a kvantitativních parametrů společenstev ptáků v hlavních typech prostředí, zkompletování podkladů pro atlas hnízdního rozšíření ptáků Socotry a první nástin rozšíření táhnoucích a zimujících druhů. Byl proveden dotisk 5 000 ks pohlednic přírody ostrova Socotry s uvedením loga Environment Protection Council (EPC) a českého projektu Socotra 2000.

- **Projekt „Soil and water management in agricultural production in urban areas (SWAPUA)“**

Cílem je zmapovat stav městského zemědělství v zemích střední a východní Evropy a možnosti jejího dalšího rozvoje. Projekt probíhá od roku 1999 současně v sedmi zemích a měl by být ukončen v roce 2002. Jako pilotní města u nás byla vybrána Praha a Hradec Králové.

V prvním roce byly aktivity zaměřeny na sběr potřebných dat a informací formou dotazníků zejména z řad zahrádkářů, kteří byli vybráni jako reprezentativní vzorek. Po zhodnocení situace městského zemědělství na území obou modelových měst (Praha a Hradec Králové) bylo rozhodnuto soustředit další práci do oblasti rozvoje zahrádkářského hnutí. Zahrádkářské hnutí má na našem území dlouholetou tradici a jeho členové tvoří nejpočetnější skupinu obyvatel aktivně působících v oblasti městského zemědělství. Byl navázán kontakt se Svazem zahrádkářů a přislíbena vzájemná spolupráce.

V loňském roce byla práce soustředěna na přípravu a realizaci tzv. „Best practice“. Jeho úkolem bylo vybrat ukázkové příklady realizace městského zemědělství v pilotních městech a natočit o nich filmový dokument. Pro natočení dokumentu v Praze jsme zvolili „Ekologické centrum hlavního města Prahy – Toulcův Dvůr“ v Praze 10, které je příkladem praktické aplikace ekologické výchovy dětí a mládeže. Probíhají zde pravidelné programy pro předškolní a školní děti, o které je velký zájem. Děti vyrůstající v umělém městském prostředí sídlit se zde seznamují s přirozeným přírodním prostředím, s domácími zvířaty a s hospodařením na „biozahrádě“.

V Hradci Králové jsme pro tento účel vybrali vzorovou zahrádkářskou osadu Malšovice a ekologickou zahradu léčivých rostlin. Osada Malšovice je názorným příkladem dobře organizovaného a fungujícího zahrádkářského hnutí v Hradci Králové, které tvoří důležitou složku společenského života města.

FOA

Foundation for Organic Agriculture
Nadační fond pro ekologické zemědělství

Práce na realizaci tzv. „Best practice“ pokračovaly i v roce 2001. Po natočení filmového materiálu v rozsahu cca 60 minut byly zahájeny dokončovací práce. Dokument byl sestřihán, ozvučen a celkově upraven. Hotový filmový dokument byl poslán do Holandska, kde se soustřeďují filmové dokumenty všech účastníků projektu a bude z nich vytvořen společný filmový dokument.

▪ **Projekt „Podpora ekologického zemědělství v zemích střední a východní Evropy“**

Projekt, který financuje německá nadace **Heindrich Boell Stiftung**, začal v roce 1995 a v roce 2001 byl jen dokončován. Pomocí projektu se podařilo vytvořit informační systém ekologického zemědělství a vystavení celého systému na Internetu. Bylo podpořeno vydávání časopisu „Bioměsíčník“ pro trvale udržitelný život a časopisu Bulletin Ekologického zemědělství. Byla založena kontrolní a certifikační instituce Kontrola ekologického zemědělství (KEZ), o. p. s., pod jejímž vedením probíhalo školení a profesní příprava inspektorů. Podařilo se dokončit nový systém kontroly zemědělců, zpracovatelů a obchodníků s bioprodukty a vývoj informačního systému kontroly ekologického zemědělství. Nově jsou zpracovány moduly evidence vystavených certifikátů a evidence rozhodnutí Certifikační komise. Důraz je položen na možnost veřejné kontroly oběhu certifikátů, kterou si může každý občan ověřit na Internetu podle tiskového čísla certifikátu jména producenta a druhu produkce.

Významná byla také spolupráce na přípravě věcného záměru a paragrafového znění připravovaného nového zákona o ekologickém zemědělství. Tento zákon již vstoupil v platnost a je významným přínosem pro další rozvoj ekologického zemědělství v České republice.